

Økonomiske gevinster af KLAR TIL START

Et særligt tilrettelagt ansættelsesforløb til unge og voksne med autisme

AUGUST 2024

Økonomiske gevinster af KLAR TIL START

- Et særligt tilrettelagt ansættelsesforløb til unge og voksne med autisme

© 2024 HBS Economics

HBS Economics
Strandgade 27B, 3. sal
1401 København K
Tlf. 8181 6262
info@hbseconomics.dk
www.hbseconomics.dk

Foto: Shutterstock

HBS Economics' publikationer kan frit citeres med tydelig angivelse af kilden.

Indhold

1. Sammenfatning	4
2. Deskriptiv statistik	7
2.1 Unge med autisme	7
2.2 Beskæftigelsesforløb for unge med autisme	8
2.3 Arbejdsmarkedstilknytning for unge med autisme i stu-forløb (stu sammenligningsgruppen)	9
2.4 Arbejdsmarkedstilknytning for unge med autisme i LAB-forløb (LAB sammenligningsgruppen)	10
3. Økonomiske gevinster af KLAR TIL START	12
3.1 Kommunale gevinster af KLAR TIL START	12
3.2 Samfundsmæssige gevinster af KLAR TIL START	16
3.3 Økonomiske gevinster for personer over 25 år	19
4. Metode	21
4.1 Afgræsning af målgrupper	21
4.2 Arbejdsmarkedstilknytning efter KLAR TIL START	23
4.3 Udgifter og indtægter	24
4.4 Økonomiske konsekvensberegninger	26

1. Sammenfatning

For unge med autisme er vejen til beskæftigelse og selvstændighed udfordret. Derfor har FONDEN UNGES udviklet det særligt tilrettelagte ansættelsesforløb KLAR TIL START. KLAR TIL START er et individorienteret forløb med det hele menneske for øje. Forløbet tager udgangspunkt i det enkelte menneskes styrker og potentiale med respekt for deres udfordringer. KLAR TIL START forløbet bygger på en evidensbaseret metode, der er unik i Danmark. KLAR TIL START er udviklet med en jobgaranti. Det betyder, at alle der gennemfører forløbet er sikret et fast job efter forløbets afslutning.

FONDEN UNGES har udviklet KLAR TIL START både som et forløb, der fungerer som led i en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (herefter kaldet KLAR TIL START som stu-forløb) og som et forløb bevilliget efter loven om en aktiv beskæftigelsesindsats (herefter kaldet KLAR TIL START som LAB-forløb). Derudover har kommunerne mulighed for at benytte KLAR TIL START som en tilkøbsmodel eller hjemtage forløbet med egne vejledere igennem hjemtagningsmodellen. Tilkøbsmodellen er en model, hvor KLAR TIL START og deres vejleder står for hele forløbet. Det er altså en kommunal beskæftigelsesindsats som kommunalt tilkøb hos en Anden Aktør. Ved hjemtagningsmodellen leverer kommunen gennem ansættelsen af vejleder en del af det samlede produkt, mens KLAR TIL START står for jobgarantien, uddannelse, materialer osv. Uanset valg af model dækker den initiale omkostning blandt andet en autismefaglig vejleder til den unge, som er til stede gennem hele forløbet sammen med den unge, materialer, dokumentation, metode, og ikke mindst formidling af træningsvirksomhed og senere garanti for fast job for den unge. Se boks 3.2 i kapitel 3 for en nærmere beskrivelse af tilkøbsmodellen og hjemtagningsmodellen. KLAR TIL START adskiller sig fra andre forløb ved både at finde virksomheden til den unge forløb og samtidig sikre, at der er et ledigt job til den unge i samme virksomhed efter endt KLAR TIL START forløb.

I denne rapport har vi foretaget økonomiske konsekvensberegninger af KLAR TIL START som stu-forløb og som LAB-forløb og sammenlignet med to alternativer hhv. et gennemsnitligt stu-forløb og den aktive beskæftigelsesindsats generelt (LAB-forløb). Beregningerne er baseret på de beskæftigelsesmæssige resultater af KLAR TIL START samt på arbejdsmarkedstilknytningen for relevante sammenligningsgrupper. Der er foretaget beregninger på de gennemsnitlige kommunal- og samfundsøkonomiske resultater af KLAR TIL START. De kommunaløkonomiske konsekvensberegninger bygger på ydelsesomkostninger (efter refusion) og udgifter i beskæftigelsesindsatsen samt på indtægter gennem kommuneskatten. I de samfundsøkonomiske konsekvensberegninger er der taget højde for refusionen samt indtægter gennem bundskat, AM-bidrag, afgifter og moms.

Rapportens hovedresultater

Unge og voksne med autisme har stor risiko for langvarig offentlig forsørgelse

Ud af en årgang bestående af 18-årige med autisme bliver 7 ud af 10 understøttet af offentlig forsørgelse som 33-årige. Ikke desto mindre har de unge med autisme en række af aktiveringsforløb bag sig uden, at de er lykkedes med at få fodfæste på arbejdsmarkedet. 1 ud af 10 har således mere end 10 aktiveringsforløb bag sig. I gennemsnit gennemgår en ung person med autisme mere end 5 aktiveringsforløb i løbet af 15 år, hvor den gennemsnitlige varighed af et aktiveringsforløb er knap 1 år. Det peger på, at aktiveringsforløbene ikke er optimalt tilrettelagt unge med autismes forudsætninger og behov.

Unge i KLAR TIL START får en varig tilknytning til arbejdsmarkedet

Unge med autisme har generelt en stor udfordring med at komme i arbejde. Kun 1 ud af 10 unge med autisme kommer i beskæftigelse efter at have afsluttet en stu og 3 ud af 10 bliver bevilliget førtidspension direkte efter et stu-forløb. For unge med autisme, er succesen med at komme i arbejde efter et LAB-forløb ikke bedre. Her kommer under 1 ud af 20 i arbejde ugen efter at være registreret på uddannelses-, kontanthjælp eller i et ressourceforløb. Til sammenligning kommer mere end 7 ud af 10 af KLAR TIL STARTs kandidater i beskæftigelse efter et afsluttet forløb, og næsten alle (95 pct.) lykkedes med fortsat at blive i arbejde et år senere.

KLAR TIL START som stu giver en gevinst på 80 mio. kr., hvis udbredt til alle unge i målgruppen

De økonomiske konsekvensberegninger viser, at der er en økonomisk gevinst ved KLAR TIL START som stu, når vi sammenligner med resultaterne for et gennemsnitligt stu-forløb. Konkret viser beregningerne, at der er en gennemsnitlig årlig besparelse på ca. 22 tusinde kr. for en ung, der har afsluttet et KLAR TIL START stu-forløb. Ser vi på den samfundsmæssige gevinst, er der en årlig besparelse på ca. 18 tusinde kr. for en ung, der har været i KLAR TIL START som stu-forløb. Over en periode på 10 år vil den årlige kommunale besparelse akkumuleres til ca. 220 tusinde kr. pr. gennemsnitlig kandidat, mens den samfundsmæssige besparelse akkumuleres til ca. 180 tusinde kr.

I de seneste år har i gennemsnit 450 unge med autisme gennemført et stu-forløb hvert år. Hvis alle unge med autisme i stedet gennemfører KLAR TIL START som stu, vil det, efter fuld indfasning, medføre en årlig samfundsmæssig besparelse på ca. 80 mio. kr. Det er under forudsætning af en 10-årig beskæftigelseseffekt. Der er således en betragtelig samfundsmæssig besparelse ved KLAR TIL START som stu for unge med autisme.

KLAR TIL START som LAB-forløb giver en gevinst på 50 mio. kr., hvis udbredt til hele målgruppen

For KLAR TIL START som LAB-forløb er der en initial investering for kommunen under selve forløbet. Omkostningen for kommunen er forskellig alt efter, om kommunen køber et KTS-forløb (tilkøbsmodel) eller benytter den kommunale hjemtagingsmodel, hvor kommunen selv ansætter en vejleder, og på den måde leverer en del af det samlede produkt. Uanset valg af model dækker den initiale omkostning blandt andet en autismefaglig vejleder til den unge, som er til stede gennem hele forløbet sammen med den unge, materialer, dokumentation, metode, osv.

For en kandidat, der har gennemført et KLAR TIL START LAB-forløb, er der en gennemsnitlig årlig kommunal nettogevinst på ca. 30 tusinde kr. Det betyder, at den initiale investering i forløbet i gennemsnit er tjent hjem 3 år efter, forløbet er afsluttet. Ser vi på de samfundsmæssige gevinster ved KLAR TIL START som LAB-forløb, er der en gennemsnitlig årlig nettogevinst på ca. 23 tusinde pr. kandidat, der har gennemført et forløb. Det betyder, at den initiale meromkostning i gennemsnit er tjent hjem efter 4 år. Over 10 år akkumuleres den årlige kommunale besparelse til ca. 200 tusinde kr. pr. gennemsnitlig kandidat, mens den samfundsmæssige besparelse akkumuleres til ca. 130 tusinde kr. pr. kandidat. Det er efter, der er taget højde for den initiale merinvestering under selve forløbet.

I populationen af unge med autisme i LAB-forløb er der ca. 300 personer pr. årgang. Hvis alle deltager i et KLAR TIL START som LAB-forløb med de samme resultater, vil det give anledning til en årlig besparelse på ca. 50 mio. kr. hvis KTS som LAB-forløb var udbredt til hele målgruppen og der antages en 10-årig effekt.

SÅDAN HAR VI GJORT

I de økonomiske konsekvensberegninger sammenligner vi de kommunale og samfundsmæssige nettoudgifter for en gennemsnitlig person i målgruppen, bestående af unge med autisme, med den gennemsnitlige kandidat i KLAR TIL START. Beregningerne er lavet separat for stu-forløb og LAB-forløb.

De kommunale nettoudgifter er beregnet som udgifter til ydelser (korrigeret for refusion), tilskud, beskæftigelsesindsatser og administration, fratrukket indtægter fra kommunalskat. Den kommunale nettobesparelse er således beregnet som forskellen i den gennemsnitlige nettoudgift for hhv. stu- og LAB sammenligningsgruppen og for en kandidat i KLAR TIL START som hhv. stu – og LAB-forløb. I de samfundsmæssige konsekvensberegninger tages der yderligere højde for refusion, bundskat, AM-bidrag, afgifter og moms.

De gennemsnitlige nettoudgifter er beregnet som et vægtet gennemsnit af nettoudgifterne til forskellige ydelses- og beskæftigelsesgrupper. Der er vægtet med hhv. stu- og LAB sammenligningsgrupperne samt KLAR TIL START -kandidaternes ydelses- og beskæftigelsesmæssige fordelinger. Fordelingen for kandidaterne i KLAR TIL START er dannet på baggrund af de beskæftigelsesmæssige resultater af KLAR TIL START. Den meget begrænsede andel af KLAR TIL START -kandidater, som bliver tilbagevisiteret til kommunen og dermed ikke gennemfører KLAR TIL START -forløbet, antages at fordele sig som stu- og LAB sammenligningsgrupperne.

Fordelingen af stu- og LAB sammenligningsgrupperne er dannet på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik. Sammenligningsgrupperne er dannet med udgangspunkt i at skabe en population, der er så identisk som muligt med den gruppe af unge med autisme, som indgår i et KLAR TIL START-forløb. Dette er i grove træk gjort ved først at danne en gruppe af unge, som alle er diagnosticeret med autisme. Herefter har vi fraseret personer, der samtidig er diagnosticeret med mindst en middelsvær grad af mental retardering. Med udgangspunkt i denne population er der dannet en stu sammenligningsgruppe, som består af unge med autisme fra førnævnte gruppe, der har gennemført en stu. Denne gruppe benyttes til at sammenligne med KLAR TIL START som stu-forløb. Derudover har vi dannet en sammenligningsgruppe til borgere, der er i KLAR TIL START som led i beskæftigelsesindsatsen (LAB). Denne LAB sammenligningsgruppe er dannet på baggrund af gruppen af unge med autisme mellem 20 og 30 år, der i observationsåret enten har været på uddannelseshjælp, kontanthjælp eller i et ressourceforløb. Metoden er nærmere beskrevet i kapitel 4.

RAPPORTENS OPBYGNING

Denne rapport er foruden sammenfatningen bygget op af 3 kapitler. I kapitel 2 præsenteres en deskriptiv statistik af gruppen af unge med autisme. I kapitlet gennemgår vi blandt andet arbejdsmarkedstilknytning og beskæftigelsesindsatser målrettet de unge, ligesom vi sammenligner de beskæftigelsesmæssige resultater af KLAR TIL START med de beskæftigelsesmæssige resultater hos stu- og LAB sammenligningsgrupperne. I kapitel 3 gennemgår vi de økonomiske resultater af et KLAR TIL START-forløb. I kapitlet ser vi først nærmere på de kommunale gevinster. Dernæst præsenterer vi de samfundsmæssige gevinster af et KLAR TIL START-forløb, inden vi til sidst ser nærmere på de økonomiske gevinster for personer over 25 år. I 4. og sidste kapitel præsenteres metoden.

2. Deskriptiv statistik

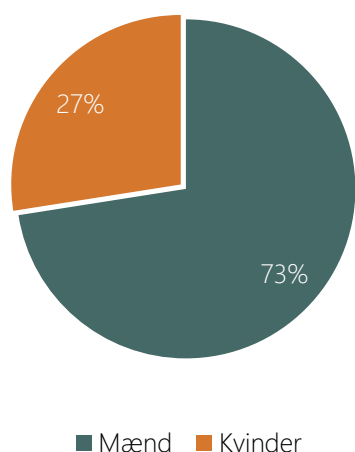
I dette kapitel vil vi først og fremmest tegne et billede af gruppen af unge i Danmark med autisme i alderen 20 til 30 år. Vi undersøger, hvor tæt de er tilknyttet arbejdsmarkedet, hvor længe de har været understøttet af offentlig forsørgelse, og hvor mange aktiveringsforløb de har bag sig. En ung eller voksen med autisme kan komme i et KLAR TIL START (herefter KTS) forløb af to veje; Et KTS-forløb som en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (stu) og KTS som aktiveringsforløb under loven om en aktiv beskæftigelsesindsats (LAB). Unge med autisme tilbydes også almindelige stu- og/eller LAB-forløb. stu- og LAB-forløb skal derfor ses som alternative tilbud til unge med autisme. I dette kapitel vil vi derfor undersøge, hvordan de alternative stu- og LAB-forløb lykkedes med at hjælpe unge med autisme ud på arbejdsmarkedet. Det gør vi ved først at danne en gruppe bestående af unge med autisme i registerdata, som er så identisk som muligt med gruppen af unge, som er i et KTS-forløb. Dernæst skaber vi grupper til sammenligning med KTS som hhv. stu- og LAB-forløb.

2.1 Unge med autisme

På baggrund af Danmarks Statistiks registerdata har vi identificeret en gruppe af unge med autisme. Gruppen er afgrænset til at være så lig med den gruppe af unge, som bliver tilbudt et KTS-forløb som muligt. Denne gruppe består af 30.920 personer, som er diagnosticeret med autisme inden, de er fyldt 20 år. Diagnostetidspunktet er afgrænset til før 20-årsalderen for at sikre, at de unge er blevet mødt ud fra bedst mulige forudsætninger for at imødekomme deres behov og give dem den rette hjælp. De unge er mellem 20 og 30 år. I metode afsnit 4.1. er der en detaljeret beskrivelse af, hvordan gruppen bestående af unge med autisme er afgrænset i registerdata.

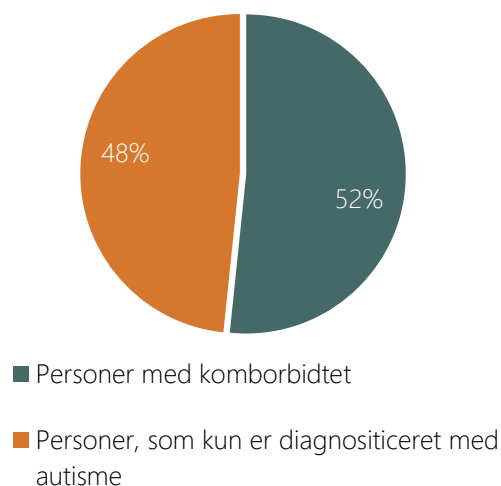
Mænd udgør mere end 70 pct. af unge med autisme i gruppen, og halvdelen af de unge med autisme er berørt af komorbiditet (den unge har andre diagnoser end autisme), jf. figur 2.1 og 2.2. Af gruppen, som har komorbiditet, er mere end 50 pct. diagnosticeret med en angst-relateret diagnose og 20 pct. er diagnosticeret med en let eller anden grad af mental retardering.¹

Figur 2.1 Kønsfordeling

Kilde: Egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik

Figur 2.2 Andel med komorbiditet

Kilde: Egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik

¹ Det er vanligt at have flere diagnoser inden for samme paraply (i dette tilfælde autisme). Vi har afgrænset til, at komorbiditet henviser til at en person, ud over at være diagnosticeret med autisme, også er diagnosticeret inden for andre områder under psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser. Se metodeafsnit 4.1. for en mere detaljeret afgrænsning af komorbiditet.

2.2 Beskæftigelsesforløb for unge med autisme

Unge og voksne med autisme har generelt en svag tilknytning til arbejdsmarkedet, og de har svært ved selvstændigt at finde et arbejde. De unge er derfor stærkt overrepræsenteret, når vi ser på, hvem der modtager offentlig forsørgelse såsom uddannelseshjælp, kontanthjælp eller ressourceforløb. Borgere som modtager disse ydelser, bliver igangsat i forskellige aktiveringsforløb med en fælles målsætning om at finde et arbejde eller en uddannelse.

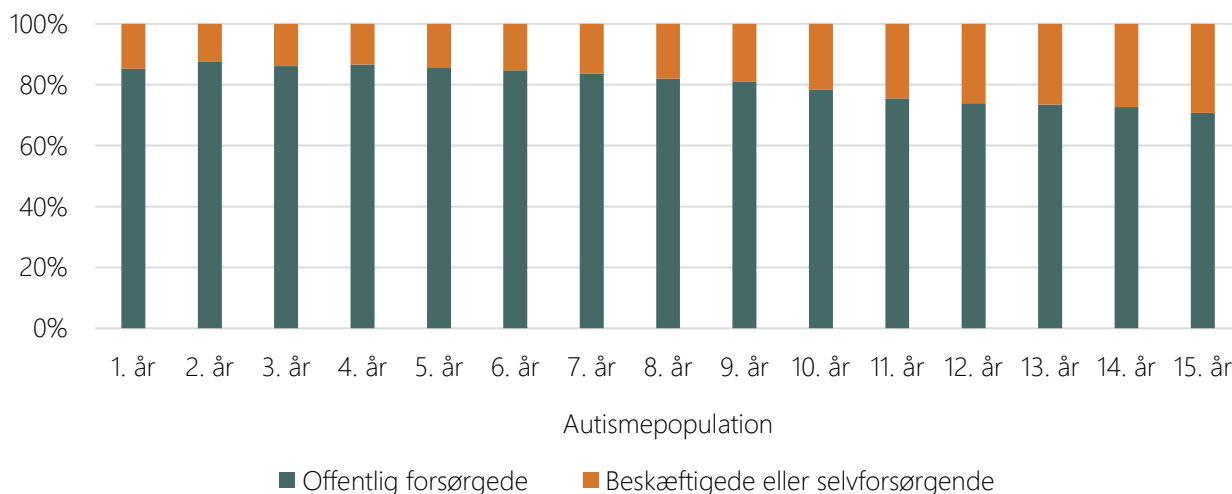
Formålet med aktiveringsforløb er at give den unge mulighed for at opkvalificere sine kompetencer, prøve kræfter med forskellige typer jobs eller at afklare, om der er behov for yderligere indsats, for at vedkommende bliver klar til at have et job. Et KTS-forløb er et aktiveringsforløb, og KTS er derfor et alternativ til de øvrige aktiveringsforløb.

Hvis man følger en gruppe unge med autisme, fra de er 18 år, er 85 pct. på offentlig forsørgelse i det første år, jf. figur 2.3. Efter 10 år modtager ca. 80 pct. af de unge fortsat offentlig forsørgelse, og 15 år efter er andelen, som modtager offentlig forsørgelse kun faldet til 70 pct. De resterende 30 pct. er enten i fleksjob, skånejob, i ordinær beskæftigelse eller selvforsørgende på anden vis. Til sammenligning er 60 pct. af en gennemsnitlige ungdomsårgang understøttet af offentlig forsørgelse 10 år efter, de er fyldt 18 år.

Forskellen mellem unge med autisme og hele den gennemsnitlige ungdomsårgang ligger i, at størstedelen af unge fra den gennemsnitlige ungdomsårgang er understøttet af SU med udsigt til en fuldført uddannelse, mens gruppen af unge med autisme i højere grad er understøttet af ydelser som førtidspension, ressourceforløb samt uddannelses- og kontanthjælp. Ydelser som indeholder en mindre fremtidssikring i forhold til fremtidige jobmuligheder.

Figur 2.3. Unge med autisme, som modtager offentlig forsørgelse, er i beskæftigelse eller selvforsørgt

Arbejdsmarkedstilknytning over 15 år, for unge med autisme fra de er 18 år. Andel tilknyttet offentlig forsørgelse, beskæftigelse eller selvforsørgelse.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik

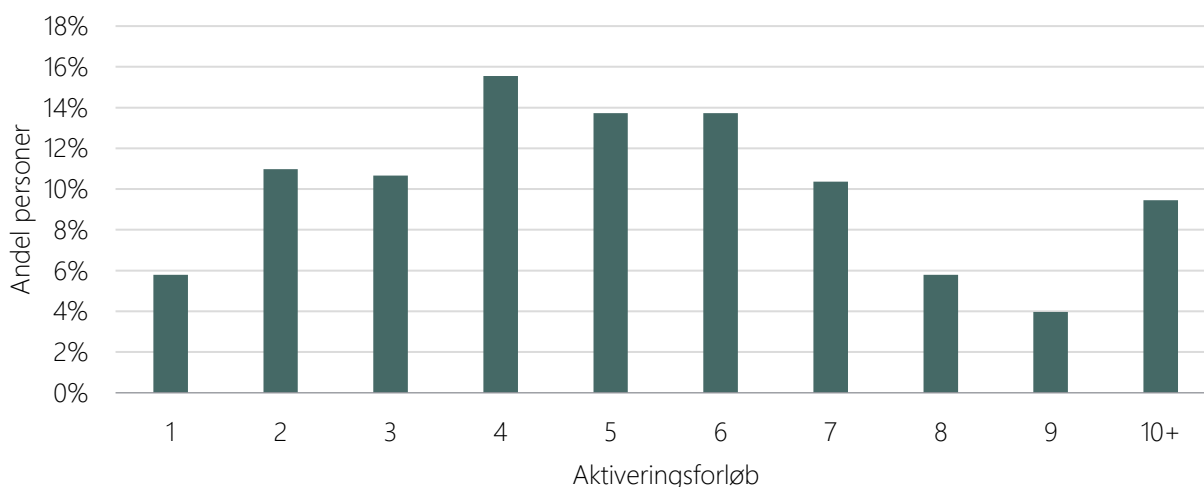
Anm.: Offentlig forsørgelse dækker over dagpenge, integrationsydelse, særlig uddannelsesydelse, arbejdsmarkedsydelse, kontantydelse, servicejob, rotationsvikar, orlov, ledighedsydelse, for revalidering, revalidering, jobafklaring, sygedagpenge, SU, voksenlærlinge ydelse, uddannelseshjælp, ressourcehjælp og førtidspension. Målgruppen er i aldersbetingelsen afgrænset forskelligt fra målgruppen bestående af unge med autisme, som de økonomiske beregninger er lavet på. Det skyldes at vi ønsker at følge denne population i 15 år.

Udover at unge med autisme generelt har en meget lav tilknytning til arbejdsmarkedet oplever de også mange forgæves aktiveringsforløb. Figur 2.4. viser, at hver 10. ung person med autisme har gennemgået 10 eller flere aktiveringsforløb. Det vidner om, at mange unge med autisme igangsættes i en række aktiveringsforløb, som ikke har hjulpet dem ind på arbejdsmarkedet. I gennemsnit gennemgår en ung person med autisme mere end 5 aktiveringsforløb i løbet af 15 år, mens den gennemsnitlige varighed af et aktiveringsforløb er knap et år (43 uger). Den gennemsnitlige varighed for et KTS-forløb er ligeledes ca. ét år.

Udover den økonomiske belastning ved mange, lange og forgæves aktiveringsforløb, kan hvert forløb for den enkelte ung opleves som et nederlag. Det kan mindske motivationen og troen på mulighederne for en fast tilknytning til arbejdsmarkedet og selvforsørgelse. Der er på den måde risiko for, at sandsynligheden for succes ved et aktiveringsforløb kan være aftagende over tid.

Figur 2.4. Antal aktiveringsforløb for unge med autisme

Fordeling af antallet af aktiveringsforløb i løbet af 15 år for unge med autisme.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik

Anm.: Aktiveringsforløb dækker over alle aktiveringsforløb, som er indeholdt i at være kontanthjælpsmodtager, uddannelseshjælpsmodtager, jobklar, på dagpenge, på ledighedsydelse, forrevalidering, revalidering, i ressourceforløb eller på sygedagpenge. Målgruppen, som er repræsenteret i figuren, er unge som i løbet af den 15-årige periode, har været i ydelsessystemet i 80 pct. af tiden eller mere. Vi frasorterer unge, som er på førtidspension, da de ikke betragtes som ledige for arbejdsmarkedet, og derfor ikke skal indgå i et aktiveringsforløb.

2.3 Arbejdsmarkedstilknytning for unge med autisme i stu-forløb (stu sammenligningsgruppen)

Som nævnt kan en ung eller voksen med autisme komme i et KTS-forløb af to veje; KTS som stu-forløb og KTS som LAB-forløb. Den særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse, stu-forløbet, er et tilbud til unge med særlige behov, hvorfor det også er en mulighed, som unge med autisme ofte får tilbudt. For at undersøge, hvordan et gennemsnitligt stu-forløb og KTS som stu-forløb formår at hjælpe unge med autisme ud på arbejdsmarkedet, præsenterer vi i dette afsnit arbejdsmarkedstilknytningen for unge med autisme, som har færdiggjort en stu. Afgrænsningen af sammenligningsgruppen er beskrevet i metodeafsnit 4.1.

Kun 4 pct. af unge med autisme som gennemfører en stu, finder et arbejde allerede ugen efter uddannelsen er afsluttet. Det følgende år stiger andelen, som er i arbejde til 14,4 pct., jf. tabel 2.1. For unge med autisme som påbegynder et KTS-forløb, er det 73 pct., som går direkte i fast arbejde.

De unge, der gennemfører et KTS-forløb, bliver desuden i job. Således har tidligere kandidater i KTS en fastholdelsesrate på 95 pct. efter det første år. Det betyder, at 69 pct. af de unge, som er startet i et KTS-forløb, er i beskæftigelse et år efter. Unge med autisme, der gennemfører KTS som stu, har altså en klart bedre arbejdsmarkedstilknytning end unge med autisme, der gennemfører øvrige stu-forløb.

Tabel 2.1. Beskæftigelsesrate efter stu-forløb og andel i job 1 år efter

Andel af hhv. stu-elever og kandidater fra KLAR TIL START som stu, som går i beskæftigelse hhv. ugen efter og året efter afsluttet forløb, opgjort som andel personer.

ANDEL I BESKÆFTIGELSE	UGEN EFTER FORLØB	ÅRET EFTER FORLØB
stu generelt	3,7%	14,4%
KTS som stu	73,0%	69,0%

Kilde: Egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik og KLAR TIL START

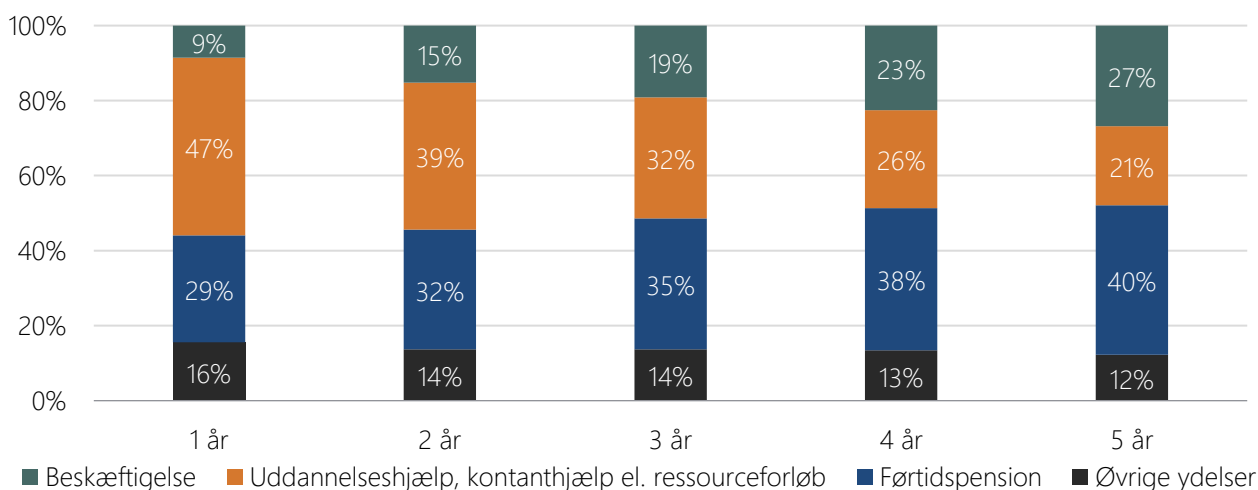
Anm.: Beskæftigelse henviser både til ordinær beskæftigelse, fleksjob og skånejob.

I figur 2.5 præsenterer vi arbejdsmarkeds- og ydelsestilknytningen for unge med autisme, der har gennemført en stu. Figur 2.5 er opgjort forskelligt fra tabel 2.1, da figuren afspejler andelen af året, som gruppen har været i fx beskæftigelse, mens tabel 2.1. afspejler andelen af personer, som har været i beskæftigelse. Tabel 2.1. tager derved ikke højde for, hvor længe beskæftigelsesforløbene har varet.

9 pct. af unge med autisme, som har afsluttet en stu, er i beskæftigelse året efter. Efter 5 år stiger denne andel til 27 pct. Samtidigt stiger andelen på førtidspension fra 29 pct. til 40 pct. over den femårige periode.

Figur 2.5. Arbejdsmarkedstilknytning for unge med autisme, som har gennemført en stu

Arbejdsmarkedstilknytning for stu sammenligningsgruppen, opgjort som andel af året for hele stu-gruppen

Kilde: Egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik

Anm.: Beskæftigelse henviser både til ordinær beskæftigelse, fleksjob og skånejob.

2.4 Arbejdsmarkedstilknytning for unge med autisme i LAB-forløb (LAB sammenligningsgruppen)

Unge med autisme kan også være i KTS som et LAB-forløb. LAB refererer til lov om aktiv beskæftigelsesindsat og indeholder bl.a. ydelsesgrupperne uddannelseshjælp, kontanthjælp og ressourceforløb. I jobcentrene er det hyppigt udbredt, at unge med autisme er i et LAB-forløb, hvoraf KTS er et af de mulige aktiveringsforløb. For at undersøge, hvordan et LAB-forløb og KTS som LAB-forløb formår at hjælpe unge med autisme ud på arbejdsmarkedet, har vi i dette afsnit undersøgt arbejdsmarkedsudfald for unge med autisme, som er registreret i et LAB-forløb. Afgrænsningen er beskrevet i detaljer i metodeafsnit 4.1.

Mindre end 1 pct. af unge med autisme, som har deltaget i et LAB-forløb, finder et arbejde ugen efter, de er registreret i et LAB-forløb jf. tabel 2.2. Det skyldes bl.a., at et aktiveringsforløb har en længere varighed end en uge, og at de unge, som indgår i et LAB-forløb, derfor typisk vil være fastholdt i aktiveringsforløbet i længere tid. Ser man på det efterfølgende år, er andelen, som er i arbejde steget til 11 pct. For unge med autisme, som har startet et KTS-forløb, er det 73 pct. af gruppen, som går direkte i arbejde. Når man et år efter spørger de unge der er kommet i job, er 95 % fortsat i beskæftigelse. Det betyder derfor, at 69 pct. af de unge der er påbegyndt et KTS-forløb fortsat, er i beskæftigelse et år efter deres forløb er afsluttet.

Tabel 2.2. Beskæftigelsesrate efter LAB-forløb og andel i job 1 år efter

Andel af hhv. LAB sammenligningsgruppen og kandidater fra KLAR TIL START som LAB-forløb i beskæftigelse hhv. ugen efter og året efter afsluttet forløb, opgjort som andel personer.

ANDEL I BESKÆFTIGELSE	UGEN EFTER FORLØB	ÅRET EFTER FORLØB
LAB generelt	0,3%	11,0%
KTS som LAB-forløb	73,0%	69,0%

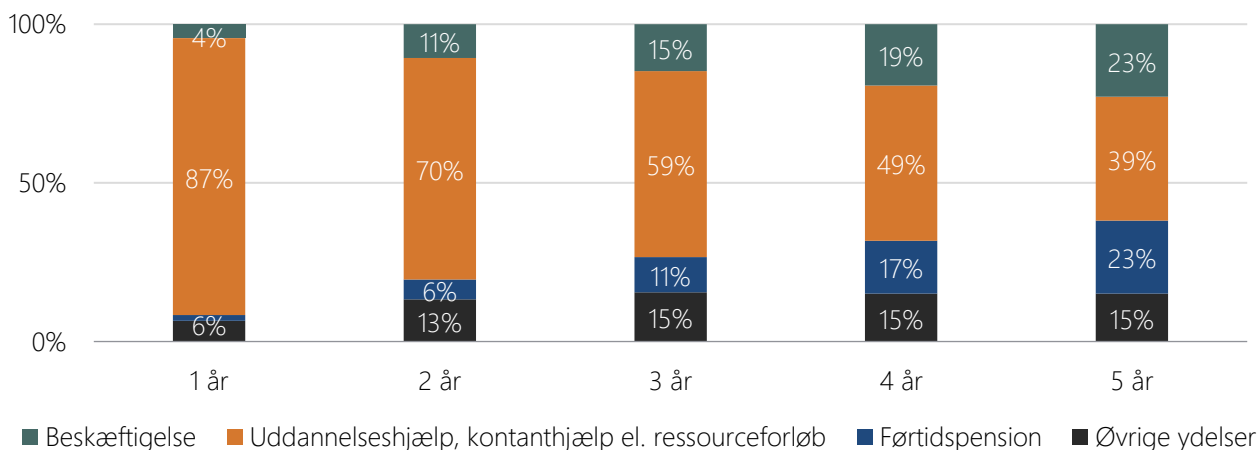
Kilde: Egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik og KLAR TIL START

Anm.: Beskæftigelse henviser både til ordinær beskæftigelse, fleksjob og skånejob.

Figur 2.6 viser, at flere er lykkedes med at komme i arbejde i tiden efter deres LAB-forløb. Det følgende år efter et registreret LAB-forløb er de unge i arbejde 4 pct. af året, mens de fem år efter er i beskæftigelse i 23 pct. af året. Andelen som er i et uddannelseshjælps-, kontanthjælp eller ressourceforløb er særlig høj i første år, fordi gruppen er udvalgt ved at indgå i en af de tre ydelsesgrupper ved observationstidspunktet. Ser man på den femårige periode efter forløbet, er andelen mere end halveret fra 87 pct. til 39 pct. til fordel for en øget tilgang til førtidspension eller ordinær beskæftigelse, fleksjob og skånejob. Fx stiger andelen på førtidspension fra ca. 2 pct. i det første år til 23 pct. i det femte år.

Figur 2.6. Arbejdsmarkedstilknytning for unge med autisme, som har gennemført et LAB-forløb

Arbejdsmarkedstilknytning for LAB sammenligningsgruppen, opgjort som andel af året for hele LAB gruppen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik og KLAR TIL START

Anm.: Beskæftigelse henviser både til ordinær beskæftigelse, fleksjob og skånejob.

3. Økonomiske gevinster af KLAR TIL START

I dette kapitel gennemgår vi de økonomiske resultater af KLAR TIL START. Først gennemgår vi de kommunale resultater af et KTS-forløb. I andet afsnit gennemgår vi de samlede samfundsmæssige resultater af et KTS-forløb. Personer over 25 år modtager generelt højere ydelser, og derfor er der en større besparelse for denne gruppe. Af den grund ser vi i tredje afsnit nærmere på gevinsterne for personer over 25 år.

Den økonomiske gevinst af KLAR TIL START er beregnet som forskellen i de årlige og akkumulerede nettoudgifter for gennemsnittet af hhv. KTS kandidater og sammenligningsgruppen. Nettobesparelsen beregnes for både KTS som stu- og som LAB-forløb, derudover beregnes LAB-forløbet både efter den kommunale hjemtagingsmodel og som tilkøbsmodel (se boks 3.2). Nettobesparelsen deles både op på kommunale og samfundsmæssige resultater. Se kapitel 4 for nærmere beskrivelse af metoden.

3.1 Kommunale gevinster af KLAR TIL START

I dette afsnit ser vi nærmere på de kommunale gevinster af KTS. Vi undersøger, hvordan KTS, som et særligt tilrettelagt ansættelsesforløb, i gennemsnit påvirker den kommunale økonomi.

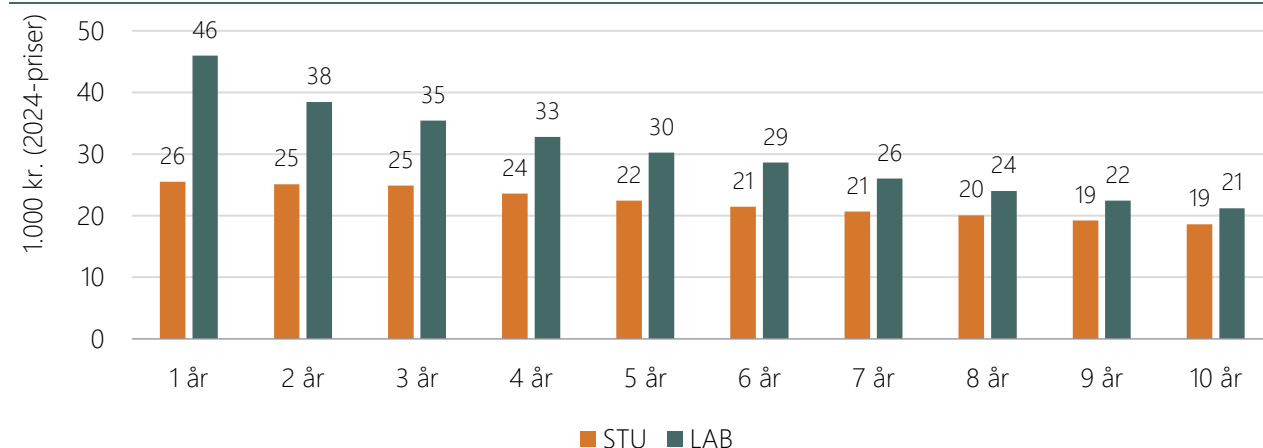
Som det fremgår af kapitel 2, er der tydelige beskæftigelsesmæssige resultater af et KTS-forløb, når man sammenligner med arbejdsmarkedstilknytningen for unge med autisme, som er i andre tilsvarende tilbud. Det giver derfor anledning til ændringer i den kommunale økonomi i forhold til skat, ydelsesudbetalinger og beskæftigelsesindsats. Figur 3.1 viser den gennemsnitlige årlige kommunale nettobesparelse pr. kandidat som følge af et hhv. KTS som stu-forløb og KTS som LAB-forløb, når man sammenligner med alternative forløb. Figuren viser den årlige nettobesparelse efter forløbet er gennemført.

Figur 3.1 viser, at den årlige besparelse pr. kandidat, der har afsluttet KTS som LAB-forløb, er 46 tusinde kr. det første år. For LAB-kandidaterne falder den årlige besparelse til 21 tusinde kr., 10 år efter forløbet er afsluttet. Det skyldes, at sammenligningsgruppen har en meget lav arbejdsmarkedstilknytning i de første år, mens den forbedres over tid. På den måde bliver forskellen i udgiften pr. person en smule mindre. Over 10 år svarer det til en gennemsnitlig årlig besparelse på 30 tusinde kr. pr. kandidat.

Besparelsen er 26 tusinde kr. for stu-kandidater i året efter uddannelsen slutes. For kandidaterne fra KTS som stu falder besparelsen til 19 tusinde kr. om året, 10 år efter uddannelsen er afsluttet. Over 10 år svarer det til en gennemsnitlig besparelse på ca. 22 tusinde kr. pr. kandidat, der har været i KTS som stu-forløb.

Figur 3.1. Årlige kommunale resultater af KLAR TIL START

Årlig gennemsnitlig kommunal nettobesparelse pr. kandidat, som har startet i et KLAR TIL START forløb for hhv. stu og LAB, 10 år efter forløbet, 1.000 kr. (2024-priser).

Kilde: Egne beregninger på baggrund af tal fra KLAR TIL START, Danmarks Statistik, Beskæftigelsesministeriet, borger.dk, Skatteministeriet, Arbejdsgiverforeningen KA, Ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats, Finansministeriet og FT2021/22: "BEU Alm. del-spm., 215" – endeligt svar (5. april 2022).

Tabel 3.1 viser en opdeling af nettobesparelserne præsenteret i figur 3.1 for udvalgte år. Tabellen til venstre viser opdelingen af besparelse for stu-kandidater hhv. 1 år og 5 år efter uddannelsen afsluttes. Tabellen viser, at de beskæftigelsesmæssige effekter af KLAR TIL START giver anledning til større kommunale udgifter til ydelser og tilskud på 31.000 kr. efter refusion i det første år. Det skyldes, at næsten alle KTS-kandidater er i fleksjob, der har en væsentlig højere ydelse end bl.a. uddannelseshjælp, der fylder relativt meget for sammenligningsgruppen i de første år efter afslutning af uddannelsen. I året efter afslutning af uddannelsen er der i gennemsnit en besparelse på 32.000 kr. årligt på beskæftigelsesindsatsen og kommunal administration. Det skyldes, at en stor del af sammenligningsgruppen er på uddannelseshjælp eller kontanthjælp umiddelbart efter, de har afsluttet deres stu, hvor beskæftigelsesindsatsen er relativt dyr. Kandidater, som kommer fra KTS som stu-forløb, er derimod i høj grad i fleksjob, hvilket er baggrunden for en besparelse på bl.a. beskæftigelsesindsatsen. Derudover er der et pænt bidrag til besparelse som følge af større indtægter fra kommuneskatten. Det skyldes, at den samlede indtægt (ydelse og løn) er højere for en person i fleksjob sammenlignet med en person som fx modtager uddannelseshjælp.

Tabellen viser også, hvordan den større udgift til ydelser falder 5 år efter afslutning af uddannelsen. Det skyldes bl.a., at en større og større del af sammenligningsgruppen får bevilliget førtidspension. Derved er den gennemsnitlige ydelsesudgift for sammenligningsgruppen stigende. Tabellen viser derudover en aftagende besparelse fra beskæftigelsesindsatsen. Det skyldes, at sammenligningsgruppen i højere og højere grad forlader beskæftigelsesindsatsen til fordel for enten beskæftigelse eller førtidspension, jf. figur 2.5. Den samme tendens er baggrunden for en mindre merindtægt fra kommuneskatten. Det sker som følge af en stigende indtægt, når en person går fra fx kontanthjælp til førtidspension eller fleksjob.

Tabellen til højre viser en opdeling af den gennemsnitlige årlige besparelse for en kommune, der har haft en borger i KTS som et LAB-forløb. I denne tabel præsenteres også den øgede udgift under selve forløbet for den kommunale hjemtagningsmodel. Tilkøbsmodellen vil ligeledes give anledning til en øget udgift i beskæftigelsesindsatsen under forløbet, jf. figur 3.2. Tabellen til højre viser derudover de samme tendenser som for stu-gruppen. Der er dog en større besparelse på beskæftigelsesindsatsen. Det skyldes, at endnu flere personer fra LAB-sammenligningsgruppen er på uddannelseshjælp, kontanthjælp eller ressourceforløb. Samtidig er der en relativt større bevægelse mod beskæftigelse og førtidspension, som driver det større fald i besparelsen over tid, jf. figur 2.6 og 3.1.

Tabel 3.1. Kommunale udgifter og indtægter

Opdeling af årlige gennemsnitlige kommunale nettobesparelse for hhv. stu (venstre) og LAB (højre), pr. kandidat. Et positivt tal angiver en nettobesparelse, mens et negativt tal angiver en netto merudgift

STU	1. ÅR EFTER FORLØB	5. ÅR EFTER FORLØB	LAB	UNDER FORLØB	1. ÅR EFTER FORLØB	5. ÅR EFTER FORLØB
Kommunal ydelse og tilskud	-31.000	-2.000	Kommunal ydelse og tilskud	-3.000	-32.000	-6.000
Beskæftigelsesindsats og administration	+32.000	+13.000	Beskæftigelsesindsats og administration	-98.000	+52.000	+28.000
Kommunale udgifter i alt	+1.000	+10.000	Kommunale udgifter i alt	-101.000	+19.000	+16.000
Kommuneskat	+25.000	+12.000	Kommuneskat	0	+27.000	+17.000
Nettobesparelse	+26.000	+22.000	Nettobesparelse	-101.000	+46.000	+30.000

Kilde: Egne beregninger på baggrund af tal fra KLAR TIL START, Danmarks Statistik, Beskæftigelsesministeriet, borger.dk, Skatteministeriet, Arbejdsgiverforeningen KA, Ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats, Finansministeriet og FT2021/22: "BEU Alm. del-spm., 215" – endeligt svar (5. april 2022)

Anm.: For stu-gruppen er der ikke medregnet eventuelle besparelser på selve forløbet. Der er stor variation i priserne på stu-forløb, men i gennemsnit vil KLAR TIL START som stu give anledning til en besparelse, se boks 3.1. LAB-modellen (kommunal hjemtagning eller tilkøb) har kun betydning for udgifterne til beskæftigelsesindsats under selve forløbet. Kommunale ydelser og tilskud er korrigeret for refusion.

Boks 3.1. Stu forløbsbesparelse

KLAR TIL START som stu-forløb er opbygget sådan, at en væsentlig del af forløbet foregår i træningsvirksomheden og resten foregår på uddannelsesstedet. KLAR TIL START som stu er meget beskæftigelsesrettet, og sigtet er, at kandidaterne er i virksomheden mest muligt. Her bliver de trænet i de specifikke arbejdsopgaver med en fast autismedfaglig vejleder til stede hele tiden. De unge lærer ligeledes at indgå på en arbejdsplads generelt og at balancere arbejdsliv og privatliv. I praksis bliver forløbet tilpasset den enkelte, og der er derfor mange forskellige varianter af et KLAR TIL START forløb som stu. Konkret vil én ung være i træningsvirksomheden fire dage om ugen, mens en anden er det to dage om ugen. På samme måde kan en ung begynde i træningsvirksomheden allerede første år af sin stu, mens en anden ung starter i træningsvirksomheden det sidste år af stu'en. Andelen af forløbet, der foregår i virksomheden, vil typisk intensiveres mod slutningen af uddannelsen. Derfor kan det variere for hver eneste kandidat i et stu-forløb, hvad forløbet samlet set har kostet over den treårige periode.

Der er stor forskel på priserne pr. elev blandt landets øvrige stu-steder. Det kan derfor være vanskeligt at prissætte den gennemsnitlige stu til relevant sammenligning. Derudover kan et KLAR TIL START forløb som stu også afsluttes før tid, når det vurderes, at den unge er klar til et permanent job. I de tilfælde vil den unge ikke miste sin stu-bevilling, der blot sættes på pause således, at den unge kan vende tilbage senere, hvis det skulle blive relevant. Et afkortet forløb kan i sig selv give anledning til en besparelse.

Som grov gennemsnitsbetragtning kan et KLAR TIL START som stu-forløb prissættes som almindeligt stu-forløb i de første to år, og som et KLAR TIL START som LAB-forløb i det sidste år. Herunder kan det både være prissat efter den kommunale hjemtagningsmodel og tilkøbsmodellen, se boks 3.2.

Til sammenligning viser Epinions nyeste evaluering af stu'en, at i perioden 2013-2016 kostede en gennemsnitlige uddannelse ca. 19.500 kr. pr. måned. Hvis man antager, at der ikke er forskel i prisen for KLAR TIL START som stu i løbet af de første to år, vil det betyde en besparelse på ca. 85.000 kr. og 32.000 kr. i det sidste år for hhv. hjemtagningsmodellen og tilkøbsmodellen. Denne potentielle besparelse er ikke medtaget i den økonomiske konsekvensvurdering. Betragtningen viser dog, at der i gennemsnit vil være en besparelse allerede under selve forløbet, når en ung er i KLAR TIL START som stu.

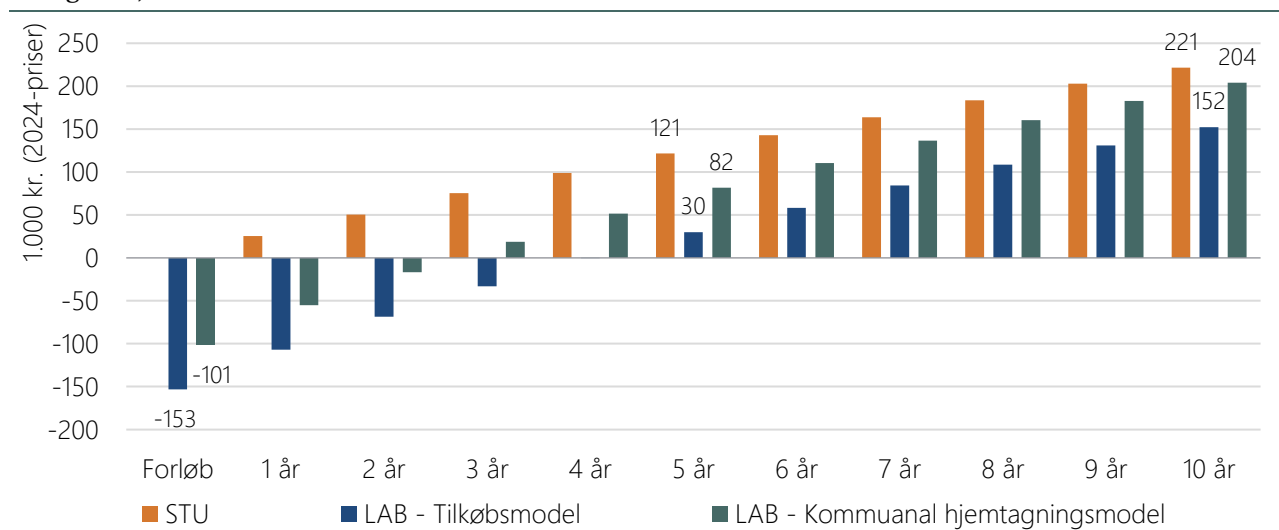
For en nærmere beskrivelse af metode og kilder se kapitel 4.

Figur 3.2 viser den akkumulerede gennemsnitlige kommunale besparelse pr. kandidat, som har startet i et KTS-forløb, sammenlignet med unge, der er i andre tilsvarende tilbud. I figuren er der ikke antaget en prisforskel mellem KTS som stu og den gennemsnitlige stu. KTS som stu-forløb vil dog i gennemsnit være en besparelse, se boks 3.1. Figuren viser, at den årlige besparelse på et KTS som stu-forløb over 10 år vil give en gennemsnitlig akkumuleret besparelse på ca. 220 tusinde kr. pr. kandidat. Hvis den gennemsnitlige besparelse under selve stu-forløbet medregnes, vil besparelsen over 10 år i gennemsnit være ca. 305 tusinde kr. for hjemtagingsmodellen.

Derudover viser figuren den akkumulerede besparelse af KTS som LAB-forløb. På baggrund af den årlige kommunale besparelse præsenteret i figur 3.1 betyder det, at KTS som LAB-hjemtagingsmodel er tjent ind efter 3 år, mens LAB-tilkøbsmodellen er tjent hjem efter 5 år. Over 10 år giver LAB-hjemtagingsmodellen anledning til en akkumuleret gennemsnitlig kommunal besparelse på ca. 200 tusinde kr., mens LAB-tilkøbsmodellen giver anledning til en nettobesparelse på ca. 150 tusinde kr. På trods af den initiale merinvestering giver et KTS som LAB-forløb en kommunal besparelse relativt hurtigt.

Figur 3.2. Akkumuleret kommunale resultater af KLAR TIL START

Akkumuleret gennemsnitlig kommunal nettobesparelse pr. kandidat ved et KLAR TIL START forløb som hhv. stu og LAB, 1.000 kr.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af tal fra KLAR TIL START, Danmarks Statistik, Beskæftigelsesministeriet, borger.dk, Skatteministeriet, Arbejdsgiverforeningen KA, Ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats, Finansministeriet og FT2021/22: "BEU Alm. del-spm., 215" – endeligt svar (5. april 2022).

Boks 3.2. Hjemtagning og den kommunale serviceramme

KLAR TIL START er et særligt tilrettelagt ansættelsesforløb, der giver den enkelte unge med autisme et kompetencemæssigt løft, såvel fagligt som socialt således, at han eller hun bliver helt eller delvist selvforsørgende og i det hele taget opnår en højere grad af selvstændighed. KLAR TIL START udbydes både som stu-forløb og som et forløb under loven om en aktiv beskæftigelsesindsats (LAB). KLAR TIL START er udviklet som både en kommunal tilkøbsmodel og en hjemtagingsmodel.

Tilkøbsmodellen er en model, hvor KLAR TIL START og deres vejleder står for hele forløbet. Det er altså en stu eller beskæftigelsesindsats som kommunalt tilkøb hos en Anden Aktør. *Hjemtagingsmodellen* er en model, hvor kommunen selv ansætter en vejleder, mens KLAR TIL START bl.a. etablerer og varetager samarbejdet med virksomheder, sikrer jobgarantien, samt står for uddannelse af vejledere, materialer, koordinering, mv. Kommunen vil i gennemsnit kunne reducere omkostningerne ved at anvende hjemtagingsmodellen, se fx figur 3.2.

En anden fordel ved hjemtagingsmodellen er, at kommune på den måde kan flytte udgiften ud af den kommunale serviceramme. Det viser et pilotstudie fra Ishøj Kommune. Den kommunale serviceramme eller serviceloft er de midler, kommunerne må bruge på serviceudgifter indenfor et år. Hvis kommunerne vælger hjemtagingsmodellen af KLAR TIL START, vil det altså frigøre midler som fx kan benyttes til ældrepleje, bostøtte, socialpsykiatri osv.

3.2 Samfundsmæssige gevinster af KLAR TIL START

I dette afsnit præsenterer vi de samfundsmæssige gevinster af KLAR TIL START. I beregningerne tages der højde for refusion som samfundsmæssige udgifter, men også for indtægter gennem bundskat, AM-bidrag, afgifter og moms.

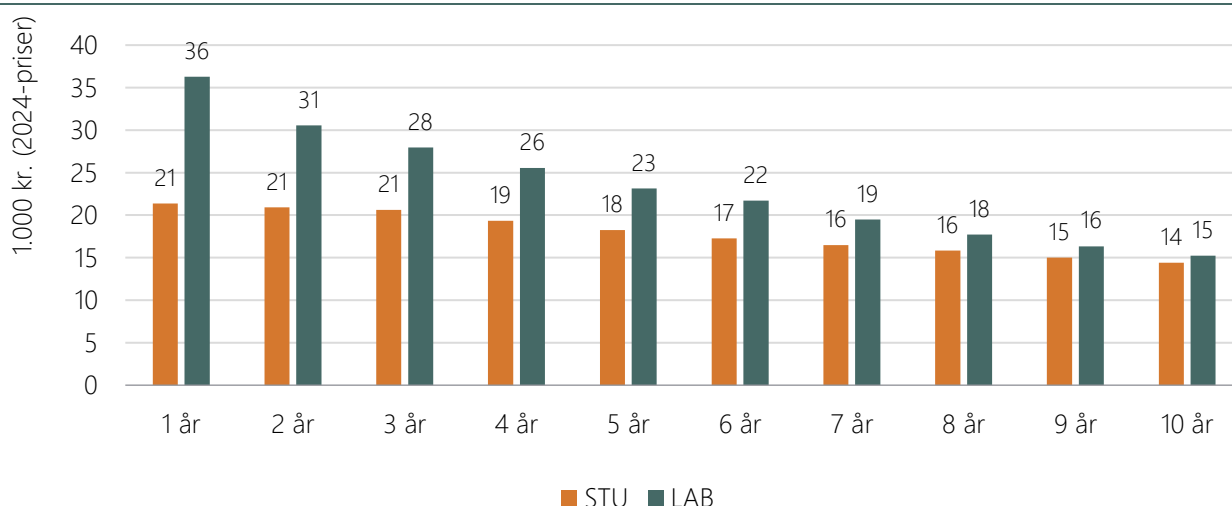
Figur 3.3 viser den årlige gennemsnitlige samfundsmæssige nettobesparelse pr. kandidat ved et KTS-forløb, når man sammenligner med øvrige lignende tiltag. Figuren viser, at KTS som stu giver anledning til en gennemsnitlig besparelse på 21 tusinde kr. pr. kandidat i det første år efter uddannelsens afslutning. Denne besparelse er faldende til i gennemsnit 14 tusinde kr. pr. kandidat i det 10. år efter uddannelsens afslutning.

For KTS som LAB-forløb er den gennemsnitlige besparelse på 26 tusinde kr. pr. kandidat i det første år. Besparelsen af KTS som LAB-forløb falder til 14 tusinde kr. pr. kandidat. Det er de samme mekanismer, der driver det samfundsmæssige fald i nettobesparelsen, som også driver faldet i den kommunale nettobesparelse, jf. afsnit 3.1.

Den årlige gennemsnitlige samfundsmæssige besparelse er lavere end den kommunale besparelse (jf. figur 3.1). Det skyldes, at refusionen som udgift er større end de ekstra indtægter, der forekommer gennem bundskat, AM-bidrag, afgifter og moms.

Figur 3.3. Årlige samfundsmæssige resultater af KLAR TIL START

Årlig gennemsnitlig samlet nettobesparelse pr. kandidat som følge af et KLAR TIL START forløb som hhv. stu og LAB, 10 år efter forløbet, 1.000 kr. (2024-priser).

Kilde: Egne beregninger på baggrund af tal fra KLAR TIL START, Danmarks Statistik, Beskæftigelsesministeriet, borger.dk, Skatteministeriet, Arbejdsgiverforeningen KA, Ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats, Finansministeriet og FT2021/22: "BEU Alm. del-spm., 215" – endeligt svar (5. april 2022).

Tabel 3.2 viser en opdeling af den samfundsmæssige besparelse. Tabellen til venstre viser, hvordan nettobesparelsen for KTS som stu er opbygget. I første år efter uddannelsens afslutning er den samlede årlige besparelse 21 tusinde kr. pr. kandidat. Denne besparelse består af en større udgift til ydelser gennem refusion. Det skyldes både den relativt høje ydelse for personer på fleksjob men også, at der er et særligt statsligt flekslønsbidrag fra staten, der medfører en relativt stor refusion til flekslønsydelsen. Derudover giver den højere indtægt ved et fleksjob anledning til et positivt bidrag gennem bundskat, AM-bidrag, afgifter og moms. Tabellen viser også, hvordan det negative bidrag fra refusion er aftagende. Det skyldes blandt andet, at flere i sammenligningsgruppen kommer på førtidspension. Førtidspension er forbundet med en større ydelse, end fx uddannelseshjælp, og derfor en større refusion til kommunerne. Derudover er nettobidraget fra skatter, afgifter og moms også aftagende. Årsagen er, at flere og flere i sammenligningsgruppen tilgår beskæftigelse og førtidspension, og derfor får de en højere indtægt.

Tabellen til højre viser en opdeling af den gennemsnitlige årlige besparelse pr. kandidat for KTS som LAB-forløb efter den kommunale hjemtagningsmodel. Tabellen viser, at det negative nettobidrag under forløbet er drevet af større kommunale udgifter. Derudover viser tabellen, at det er de samme mekanismer, der er til stede og driver udviklingen for LAB-forløbet, som det er tilfældet med stu-forløbet. Der er et aftagende negativt bidrag fra refusionen, mens de positive bidrag fra skatter, afgifter og moms også er aftagende. Dog er faldet i bidraget på indtægtssiden større end faldet i bidraget fra udgiftssiden, hvorfor den samlede besparelse er aftagende.

Tabel 3.2. Samfundsmæssige udgifter og indtægter

Opdeling af årlig gennemsnitlige samfundsmæssig nettobesparelse KTS som hhv. stu (venstre) og LAB som kommunal hjemtagning (højre), pr. kandidat. Et positivt tal angiver en nettobesparelse, mens et negativt tal angiver en netto merudgift

STU	1. ÅR EFTER FORLØB	5. ÅR EFTER FORLØB	LAB	UNDER FORLØB	1. ÅR EFTER FORLØB	5. ÅR EFTER FORLØB
Kommunale udgifter	+1.000	+10.000	Kommunale udgifter	-101.000	+19.000	+16.000
Refusion	-34.000	-20.000	Refusion	0	-41.000	-26.000
Samlede udgifter	-33.000	-10.000	Samlede udgifter	-101.000	-22.000	-10.000
Kommuneskat	+25.000	+12.000	Kommuneskat	0	+27.000	+15.000
Bundskat og AM-bidrag	+15.000	+9.000	Bundskat og AM-bidrag	0	+16.000	+10.000
Tilbageløb	+14.000	+7.000	Tilbageløb	0	+16.000	+9.000
Samlede indtægter	+54.000	+28.000	Samlede indtægter	0	+59.000	+33.000
Samlet nettobesparelse	+21.000	+18.000	Samlet nettobesparelse	-101.000	+36.000	+23.000

Kilde: Egne beregninger på baggrund af tal fra KLAR TIL START, Danmarks Statistik, Beskæftigelsesministeriet, borger.dk, Skatteministeriet, Arbejdsgiverforeningen KA, Ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats, Finansministeriet og FT2021/22: "BEU Alm. del-spm., 215" – endeligt svar (5. april 2022)

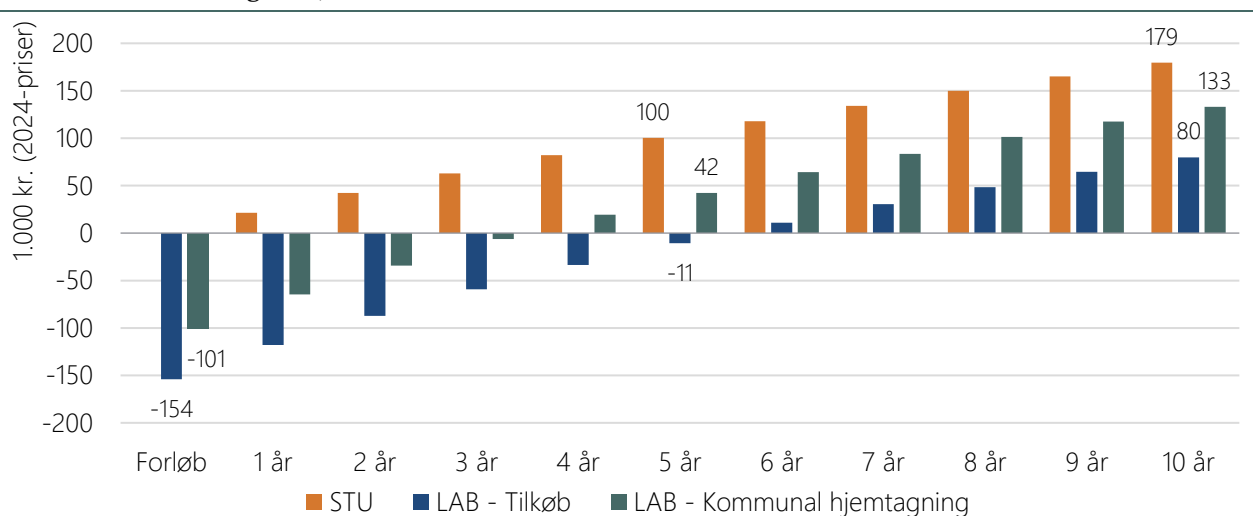
Amn.: For stu-gruppen er der ikke medregnet eventuelle besparelser under selve forløbet. Der er stor variation i priserne på stu-forløb, men i gennemsnit vil KLAR TIL START som stu give anledning til en besparelse, se boks 3.1. LAB-modellen (kommunal hjemtagning eller tilkøb) har kun betydning for udgifterne til beskæftigelsesindsats under selve forløbet. Tilbageløb angiver den samfundsmæssige indtægt gennem afgifter og moms når en person opnår større disponibel indkomst.

Figur 3.4 viser den akkumulerede samfundsmæssige betydning af et KTS-forløb. Figuren viser, hvordan den lidt lavere årlige gennemsnitlige samfundsmæssige besparelse pr. kandidat for KTS som STU-forløb giver anledning til en akkumuleret besparelse på ca. 100 tusinde kr. over 5 år og ca. 180 tusinde kr. over 10 år.

Figuren viser også den gennemsnitlige samfundsmæssige besparelse pr. kandidat for et KTS-forløb gennem LAB. Den akkumulerede besparelse er vist separat for både tilkøbsmodellen og den kommunale hjemtagningsmodel. Under selve forløbet er der en initial omkostning. Denne initiale omkostning for hjemtagningsmodellen er i gennemsnit tjent hjem efter 4 år, mens der går 5 år for tilkøbsmodellen. Over 10 år betyder det, at den akkumulerede årlige samfundsmæssige besparelse er på ca. 130 tusinde kr. for hjemtagningsmodellen og ca. 80 tusinde kr. for tilkøbsmodellen.

Figur 3.4. Akkumulerede samfundsmæssige resultater

Akkumuleret gennemsnitlig samfundsmæssig nettobesparelse pr. kandidat som følge af et KLAR TIL START forløb som hhv. stu og LAB, 1.000 kr.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af tal fra KLAR TIL START, Danmarks Statistik, Beskæftigelsesministeriet, borger.dk, Skatteministeriet, Arbejdsgiverforeningen KA, Ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats, Finansministeriet og FT2021/22: "BEU Alm. del-spm., 215" – endeligt svar (5. april 2022).

LANGSIGTEDE ØKONOMISKE BESPARELSER

De ovenstående afsnit præsenterer de gennemsnitlige økonomiske gevinster af KLAR TIL START pr. kandidat. De samlede langsigtede økonomiske gevinster har dog også stor betydning for den samlede vurdering af forløbet. Dette afsnit præsenterer de samfundsmæssige langsigtede gevinster ved udbredelse af KTS for unge med autisme.

I de seneste år har i gennemsnit 450 unge med autisme gennemført et stu-forløb om året. Hvis alle unge med autisme i stedet gennemfører KTS som stu med lignende resultater, vil det under forudsætning af en 10-årig effekt medføre en langsigtet årlig samfundsmæssig besparelse på ca. 80 mio. kr. Der er således en betragtelig samfundsmæssig besparelse ved KTS som stu for unge med autisme.

I populationen af unge med autisme i LAB-forløb er der ca. 300 personer pr. årgang. Hvis alle personer på en årgang tildeles KTS som LAB-forløb, vil det give anledning til en langsigtet årlig besparelse på 50 mio. kr. efter fuld indfasning. Det er ligeledes under forudsætning af en 10-årig effekt, men også når der tages højde for den initiale merinvestering under selve forløbet.

Boks 3.3. Fleksjobbere er typisk billigere end førtidspensionister

En relativt udbredt fortælling er, at personer i fleksjob med meget få timer er relativt dyrere end personer på førtidspension. Denne fortælling skyldes, at personer i fleksjob med få timer modtager en relativt høj ydelse samtidigt med, at de stadig har en vis tilknytning til beskæftigelsesindsatsen.

Denne fortælling er derimod ikke korrekt ud fra en gennemsnitsbetragtning. Hvis man sammenligner en førtidspensionist med fuldt pensionstillæg, så er en person på fleksjob altid billigere uanset antallet af løntimer og lønniveauet. Det er både for den kommunale økonomi og for den samfundsmæssige økonomi. Det inkluderer en omkostning til beskæftigelsesindsatsen til en person på fleksjob på ca. 7.500 kr. årligt, jf. ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats².

En ikke-enlig førtidspensionist modtager fx ca. 210 tusinde kr. i ydelse årligt. Heraf har kommunen en medfinansieringsandel på 80 pct. fra den 52. uge. Ydelsen giver anledning til en kommunal skatteindkomst på ca. 30 tusinde kr. og samfundsmæssig indtægter fra bundskat, AM-bidrag, moms og afgifter på ca. 40 tusinde kr. Det medfører både en kommunal og samfundsmæssig nettoudgift på ca. 135 tusinde kr. Som alternativ vil én ugentlig arbejdstime i fleksjob med en timeløn på 140 kr. betyde en årlig kommunal ydelsesudgift på 135 tusinde kr. samt en statslig andel på ca. 100 tusinde kr. Derudover vil fleksjobberen modtage en løn på knap 10 tusinde kr. Det giver anledning til en kommunal skatteindtægt på ca. 50 tusinde kr. samt en øvrig statslig indtægt på knap 65 tusinde kr. Det medfører en kommunal nettoudgift på ca. 90 tusinde kr., mens der er en statslig nettoudgift. Når der også tages højde for beskæftigelsesindsatsen, vil et fleksjob i dette eksempel betyde en kommunal nettobesparelse på ca. 45 tusinde kr., mens det statstligt stort set går lige op (nettobesparelse på knap 5.000 kr.).

Hvis førtidspensionisten derimod er fuldt trukket i pensionstillæg, vil der fortsat være en kommunal besparelse ved fleksjob, mens det samfundsmæssigt vil give anledning til en større udgift. Denne forskel mellem kommunal og samfundsmæssig effekt skyldes den relativt høje refusion ved fleksjob.

Ovenstående beregninger er en gennemsnitsbetragtning. For personer på fleksjob med en stor administrativ byrde i beskæftigelsesindsatsen og meget få timer kan der dog være et incitament til at lade personen overgå til førtidspension. I gennemsnit er dette incitament dog ikke til stede.

3.3 Økonomiske gevinster for personer over 25 år

I dette afsnit ser vi nærmere på KLAR TIL START forløb bevilliget gennem loven om en aktiv beskæftigelsesindsats (LAB) til personer over 25 år. KLAR TIL START som stu er ikke inkluderet i dette afsnit. Det skyldes, at man skal være maksimalt 25 år for at få bevilliget en stu, hvorfor antallet af personer over 25 år der afslutter en stu er relativt begrænset.

Konkret ser vi på personer, der har afsluttet deres forløb, når de er fyldt 25 år. Det skyldes, at den gennemsnitlige ydelsesudbetaling er større for en række ydelsesmodtagere. Det er både med baggrund i, at ydelsesudbetaling til fx personer på uddannelseshjælp og kontanthjælp stiger ved 25-års alderen samtidigt med, at en større og større andel er udeboende. Der er således potentiale for en større besparelse. Resultaterne i dette afsnit er beregnet på baggrund af en ændring i ydelsesudbetaling, hvor vi antager, at ydelses- og beskæftigelsesfordeling er som i de øvrige beregninger. Det skyldes, at datagrundlaget for fordelingen er relativt begrænset. Der er derved større usikkerhed om disse resultater.

Figur 3.5 viser den gennemsnitlige årlige kommunaløkonomiske betydning af KTS for en kandidat over 25 år i de første 5 år efter forløbets afslutning. Figuren viser, at der er en større årlig gennemsnitlig besparelse pr. kandidat for personer over 25 år end for målgruppen som helhed. Det skyldes den større ydelsesudbetaling til personer på fx uddannelseshjælp og kontanthjælp i sammenligningsgruppen.

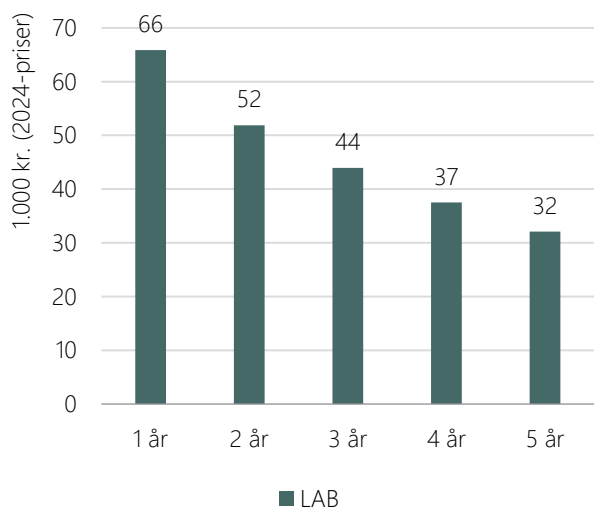
Figur 3.6 viser, at den initiale omkostning til KTS som LAB-forløb er tjent hjem allerede efter 2 år for den kommunale hjemtagningsmodel, mens den initiale omkostning er tjent hjem efter 3 år for tilkøbsmodellen.

² Ekspertgruppe for fremtidens beskæftigelsesindsats (2024), "Bilag 5: Ekspertgruppens kortlægning af tids- og ressourceforbrug i jobcentre"

Over 5 år akkumulerer den årlige besparelse til hhv. 150 tusinde kr. pr. kandidat for hjemtagingsmodellen og ca. 100 tusinde kr. pr. kandidat for tilkøbsmodellen.

Figur 3.5. Kommunale gevinster for personer over 25 år

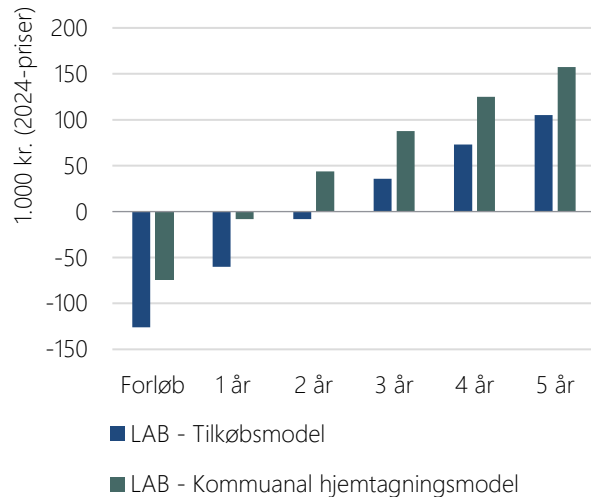
Gennemsnitlig årlig kommunaløkonomisk resultat pr. kandidat over 25 år, som følge af et KLAR TIL START forløb, bevilliget efter LAB, 1.000 kr.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af tal fra KLAR TIL START, Danmarks Statistik, Beskæftigelsesministeriet, borger.dk, Skatteministeriet, Arbejdsgiverforeningen KA, Ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats, Finansministeriet og FT2021/22: "BEU Alm. del-spm., 215" – endeligt svar (5. april 2022).

Figur 3.6. Akkumulerede gevinster for personer over 25 år

Akkumuleret gennemsnitlig kommunal nettobesparelse pr. kandidat over 25 år som følge af et KLAR TIL START forløb, bevilliget efter LAB, 1.000 kr.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af tal fra KLAR TIL START, Danmarks Statistik, Beskæftigelsesministeriet, borger.dk, Skatteministeriet, Arbejdsgiverforeningen KA, Ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats, Finansministeriet og FT2021/22: "BEU Alm. del-spm., 215" – endeligt svar (5. april 2022).

4. Metode

I dette kapitel gennemgår vi den metode, der ligger til grund for rapportens resultater. Først beskrives afgrænsningen af målgruppen og sammenligningsgrupperne. Dernæst beskrives forudsætningerne for beskæftigelses-effekterne af KLAR TIL START. I tredje afsnit beskriver vi forudsætninger for udgifter og indtægter, der tages højde for i beregningerne, inden vi i det sidste afsnit beskriver den samlede tilgang til den økonomiske konsekvensberegning.

4.1 Afgræsning af målgrupper

I dette afsnit beskriver vi afgrænsningen af målgruppen og sammenligningsgrupperne ved brug af Danmarks Statistiks registre. Afgrænsningen er foretaget med udgangspunkt i at danne en population, der er så sammenlignelig med KLAR TIL STARTs kandidater som muligt.

POPULATIONEN AF UNGE MED AUTISME

Formålet med registeranalysen er at undersøge, hvordan tiltag der står som alternativer til et KTS-forløb, lykkes med at hjælpe unge med autisme i beskæftigelse. De tiltag, som vi undersøger, er hhv. stu og LAB. For at sikre en høj kvalitet af resultaterne fra registeranalysen er det vigtigt, at målgruppen bliver så identisk som mulig målgruppen for KLAR TIL START indsatsen. HBS Economics har derfor i tæt dialog med FONDEN UNGES afgrænset målgruppen, som efterfølgende er anvendt i analysen.

KLAR TIL START er et særligt tilrettelagt ansættelsesforløb til unge og voksne med autisme eller autismlignende træk. Formålet er at give den enkelte ung eller voksen et kompetencemæssigt løft, så borgere med autisme kan blive helt eller delvist selvforsørgende i fast job. Der er ingen hverken øvre- eller nedre aldersgrænse for at kunne komme i et KTS-forløb, men de fleste kandidater er mellem 20 og 30 år, når de starter i et KTS-forløb. Personer, som er diagnosticeret med moderat til dyb grad af mental retardering, er ikke en del af målgruppen, som vil kunne komme i et KTS-forløb.

Vi har på baggrund af Danmarks Statistiks registre dannet sammenligningsgrupperne (stu og LAB), hvori vi kan følge de unges ydelses- og beskæftigelsestilknytning over tid. De anvendte registre til afgræsning er:

- Landspatientregisteret (LPR).
- Befolkningsregisteret (BEF).
- DREAM, som er en forløbsdatabase, der benyttes til at identificere ydelses- og beskæftigelsesadfærd på individniveau.
- Det komprimerede elevregister (KOTRE).

LPR beskriver diagnoser i befolkningen. Registeret er løbende blevet udviklet til at dække offentlige somatiske sygehuse, som har indberettet siden 1977, offentlige psykiatriske sygehuse, som har indberettet siden 1995 og private sygehuse, som har indberettet siden 2002. Datagrundlaget indeholder derfor kun diagnoser stillet i sygehusektoren og dermed ikke diagnoser fra fx praksissektoren.

Vi har i afgrænsningen af målgruppen inkluderet borger med følgende diagnosekoder fra ICD-8 og ICD-10 diagnosesystemerne.

- Infantil autisme: DF840, 29900, 29901, 29902, 29903.
- Atypisk autisme: DF841, DF8410, DF8411, DF8412.
- Aspergers syndrom: DF845.
- GUA/GUU (Gennemgribende udviklingsforstyrrelser, andet og uspecificeret): DF848, DF849.

Vi har afgrænset til, at personerne skal være diagnosticeret med autisme før, de er fyldt 20 år. Denne betingelse har til formål at sikre, at de unge er blevet mødt og vejledt ud fra rette forudsætninger i vejen mod beskæftigelse. Betingelsen er nødvendig for antagelsen om, at stu- og LAB-forløb er alternativer til KTS-forløb for unge med autisme. KTS stiller ikke krav til, at en person skal være diagnosticeret med autisme. Det er tilstrækkeligt for at komme i et KT-forløb, at personen har autismelignede træk. I data kan vi ikke identificere, hvilke unge som har autismelignede træk, og derfor betinger vi på, at de unge skal være blevet diagnosticeret med autisme. Det sikrer, at sammenligningsgruppen bliver så virkelighedstro som mulig.

Det er meget almindeligt for målgruppen at have flere diagnoser. Hvis personerne har autisme kombineret med en moderat til dyb grad af mental retardering, vurderes det, at de ikke er selvstændige nok til at kunne gennemføre et KTS-forløb, og derfor er disse personer blevet sorteret fra målgruppen. Det omhandler personer, diagnosticeret med følgende diagnosekoder:

- Mental retardering af middelsvær grad: DF71.
- Mental retardering af sværere grad: DF72.
- Mental retardering af sværest grad: DF73.

Denne afgrænsning af målgruppen giver en samlet population på n=30.920. På den baggrund har vi inddelt populationen i to subpopulationer, stu og LAB, der danner sammenligningsgrupperne. For sammenligningsgrupperne opgør vi andelen i de forskellige beskæftigelses- og ydelsesgrupper over tid ligesom, at vi opgør den gennemsnitlige effektive arbejdstid. Arbejdstiden for personer i fleksjob er opgjort til 8 timer ugentligt for en person i stu-sammenligningsgruppen, mens den er opgjort til 6 timer ugentligt for en person i LAB-sammenligningsgruppen.

Boks 4.1 Definition og afgrænsning af komorbiditet for populationen af unge med autisme

Komorbiditet henviser til, at flere diagnoser er til stede hos en person. Det er vanligt at have flere diagnoser inden for samme paraply (fx autisme), og derfor har vi afgrænset til, at komorbiditet henviser til at en person, ud over at være diagnosticeret med autisme, også er diagnosticeret inden for andre områder under psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser. Nærmere specificeret herunder:

- Organisk inklusiv symptomatiske psykiske lidelser, med diagnosekoder [DF00-DF09].
- Psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser forårsaget af brug af psykoaktive stoffer, med diagnosekoder [DF10-DF19].
- Skizofreni, skizotypisk sindslidelse, paranoide psykoser, akutte og forbigående psykoser samt skizoaffektive psykoser, med diagnosekoder [DF20-DF29].
- Affektive sindslidelser, med diagnosekoder [DF30-DF39].
- Nervøse- og stress relaterede tilstande samt tilstande med psykisk betingede legemlige symptomer, med diagnosekoder [DF40-DF48].
- Adfærdsændringer forbundet med fysiologiske forstyrrelser og fysiske faktorer, med diagnosekoder [DF50-DF59].
- Forstyrrelser i personlighedsstruktur og adfærd i voksenalder, med diagnosekoder [DF60-DF69].
- Mental retardering, med diagnosekoder [DF70, DF78, DF79].
- Psykiske udviklingsforstyrrelser, med diagnosekoder [DF80-DF83, DF88, DF89].
- Adfærds- og følelsesmæssige forstyrrelser sædvanligvis opstået i barndom eller adolescens, med diagnosekoder [DF90-DF98].
- Ikke nærmere specificerede psykiske lidelser, med diagnosekoder [DF99, DF999].

Kilde: *sks.browser*

STU SAMMENLIGNINGSGRUPPEN

Hvis en person fra populationen af unge med autisme har deltaget i og gennemført en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse, vil de tilfalde denne gruppe.

Vi benytter det komprimerede elevregister (KOTRE) til at identificere hvilke personer, som har gennemført en stu. Det gøres ud fra variablene AUDD (afsluttet uddannelse) og AFG_ART (afgangs art), hvor kombinationen,

AUDD = 2425 og AFG_ART = 1, angiver, om en person har gennemført en stu. Personer som ikke har gennemført en stu indgår ikke i gruppen.

Slutteligt afgrænses til, at personerne skal have gennemført deres stu senest i 2018. Denne afgrænsning sikrer, at vi kan følge dem mindst 5 år efter endt stu.

Personer kan få tilbudt en stu efter undervisningspligtens ophør og indtil, man er fyldt 25 år. Det lægger en naturlig aldersafgrænsning på stu sammenligningsgruppen, som omtrent til svarer KTS-målgruppens aldersspænd.

Hvis personerne senere hen indgår i et uddannelseshjælp- eller kontanthjælpsforløb, modtager de en visitationskategori der angiver, hvor ressource- og kompetencetærk den unge er. Vi frasorterer de få personer, som er blevet vurderet åbenlys uddannelsesparat eller jobparat, da de vurderes selvstændigt at kunne indtræde i ordinær beskæftigelse fra første ledighedsdag, og derfor er de ikke en del af KTS-målgruppen.

Disse afgrænsninger betyder, at der er en samlet stu sammenligningsgruppe på n=2.459.

LAB SAMMENLIGNINGSGRUPPEN

Vi danner LAB sammenligningsgruppen med udgangspunkt i populationen af unge med autisme. Vi frasorterer personer, som har opnået en Ph.d. og forskeruddannelse, en lang videregående uddannelse og en mellem-lang videregående uddannelse. Denne information opnås pba. KOTRE. Årsagen til afgrænsningen skyldes, at det af KLAR TIL STARTs forløbsdatabase fremgår, at ingen kandidater forinden et KTS-forløb har opnået en højere uddannelsesgrad end en kort videregående uddannelse.

Næste skridt er, at vi tilknytter information fra DREAM-registeret til populationen. Formålet er at identificere hvilke aktive indsatser, de har indgået i. LAB henviser til, om personerne har været i en beskæftigelsesindsats så som uddannelses-, kontanthjælp eller et ressourceforløb. Vi udvælger den gruppe af unge med autisme, som har været mindst én uge i et uddannelseshjælp-, kontanthjælpsforløb eller ressourceforløb i år 2018.

Vi afgrænser målgruppen i aldersspændet, så det stemmer overens med KTS-målgruppens aldersinterval. Konkret afgrænser vi dem i alder til at fylde 20 til 30 år senest i år 2018. Det sikrer, at vi kan følge dem mindst fem år frem, efter de har været i et forløb. Det skyldes, at DREAM er opdateret til og med marts 2024.

Når personerne indgår i en beskæftigelsesindsats, bliver de tildelt en visitationskategori, der angiver, hvor ressource- og kompetencetærk den unge er. Vi frasorterer derfor de få personer, som er blevet vurderet åbenlys uddannelsesparat eller jobparat, da de vurderes selvstændigt at kunne indtræde i ordinær beskæftigelse fra første ledighedsdag og derfor ikke er en del af KTS målgruppen.

Personer som er i et stu-forløb efter at have indgået i en aktiv beskæftigelsesindsats, er ikke frasorteret. Dvs. at personer, som har igangsat et stu-forløb i år 2018 eller senere og efterfølgende har gennemført et stu-forløb også er inkluderet i LAB sammenligningsgruppen.

Denne afgrænsning betyder, at der er en samlet LAB sammenligningsgruppe på n=3.048.

4.2 Arbejdsmarkedstilknytning efter KLAR TIL START

Beskæftigelseseffekten af et KTS-forløb er beregnet på baggrund af KLAR TIL STARTs egen forløbsdatabase. Andelen i beskæftigelse ved afslutningen af et KTS-forløb er opgjort til 73 pct. Heraf er klart den største andel i fleksjob. Derudover opgør KLAR TIL START kandidaternes beskæftigelsesstatus et år efter forløbets afslutning. 95 pct. af de tidligere kandidater er forsat i job ét år efter de har afsluttet deres forløb. Det svarer til at 69 pct. af alle kandidater forsat er i beskæftigelse et år efter, at de er begyndt i et KLAR TIL START-forløb.

Databasen indeholder også information om både arbejdstid og arbejdsintensitet. På den måde er det muligt at opgøre kandidaternes effektive arbejdstid, som er det der danner grundlag for udbetaling af løn og fleksløn tilskud (løntimer). I nogle tilfælde er den fysiske arbejdstid og effektive arbejdsindsats opgjort i intervaller³. For at beregne den gennemsnitlige effektive arbejdstid (løntimer) er der i de tilfælde benyttet midten af intervallet. På baggrund af tal fra databasen er den gennemsnitlige effektive arbejdstid opgjort til 8 timer om ugen for kandidater i stu-forløb og 7 timer ugentligt for kandidater i LAB-forløb. For sammenligningsgrupperne er den gennemsnitlige effektive arbejdstid opgjort til hhv. 8 timer for stu-kandidater og 6 timer for LAB-gruppen.

I beregningerne er det antaget, at fastholdelsesandelen er uændret efter det første år. Det betyder, at 69 pct. af KLAR TIL START kandidater er antaget at være i fast job efter første år og frem. Med denne antagelse fanger vi således ikke, hvis der er en tendens til en aftagende fastholdelse over tid, eller omvendt en tendens til, at de kandidater, der falder fra, hurtigt finder et nyt job. Det vurderes dog, at gruppen, der ikke kan fastholde deres job, typisk falder fra i løbet af det første år.⁴ På den anden side har vi antaget, at antallet af ugentlige timer er konstant. På baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik er der en tendens til, at unge med autisme, der er i fleksjob, har et stigende antal effektive arbejdstimer jo længere tid de har haft et job. Det tyder derfor på, at den første antagelse trækker i retning af at overvurdere beskæftigelseseffekten af KLAR TIL START over tid, mens den anden antagelse trækker i retning af at undervurdere beskæftigelseseffekten over tid. De to antagelser har altså modsatrettede effekter på den økonomiske konsekvensberegning.

I konsekvensberegningerne sammenlignes KLAR TIL START kandidaterne som hhv. stu- og LAB-forløb med de respektive sammenligningsgrupper. Arbejdsmarkedstilknytning for sammenligningsgrupperne er opgjort på baggrund af tal fra Danmarks Statistiks registre som beskrevet i afsnit 4.1. Den andel af KLAR TIL START kandidater, der ikke har et job efter forløbets afslutning, er antaget at fordele sig på beskæftigelses- og ydelsesgrupper som sammenligningsgruppen. Det er i den forbindelse antaget, at andelen i ordinær beskæftigelse er ens for KLAR TIL START målgruppen og sammenligningsgruppen.

4.3 Udgifter og indtægter

I dette afsnit beskrives de forudsætninger, der ligger til grund for den økonomiske konsekvensberegning af et KLAR TIL START forløb. I afsnittet beskrives først baggrund for både kommunale og samlede udgifter. Dernæst beskrives indtægter gennem skat, afgifter og moms. Den gennemsnitlige økonomiske betydning er beregnet som forskellen i et vægtet gennemsnit i nettoudgifter for hhv. KLAR TIL START kandidater og sammenligningsgruppen. Endeligt vægter vi med andelen i forskellige beskæftigelses- og ydelsesgrupper⁵. Konsekvensberegningerne er foretaget separat for KTS kandidater i hhv. stu- og LAB-forløb.

UDGIFTSMÆSSIGE FORUDSÆTNINGER

I den økonomiske konsekvensberegning er der taget højde for udgifter til ydelsesudbetalinger, tilskud, beskæftigelsesindsats (herunder KTS-forløb), administration og refusion. I de kommunale udgifter er der benyttet ydelsesmæssige satser for 2024 fra Beskæftigelsesministeriet, korrigeret for refusion og medfinansiering. Refusion på offentlige ydelser som fx fleksjob er faldende i løbet af det første år. Efter 53 uger er refusionen på 20 pct. Det er den mindste sats. Kommunernes medfinansieringsgrad af førtidspension er omvendt voksende til 80 pct. efter et år. Der er i den forbindelse antaget en refusionsats på 20 pct. og en medfinansieringssats på 80 pct. svarende til refusion og medfinansiering efter mere end et år på en given ydelse. Der er derfor tale om et underkantsskøn for størrelsen på refusion. Der er derudover taget højde for det særligt statslige fleksbidrag. Det særlige fleksbidrag er en yderligere refusion fra stat til kommune til flekslønstilskuddet. Det er derved

³ Arbejdstid: 0-10 timer, 11-15 timer, 16-20 timer, 21-25 timer, +25 timer
Effektiv arbejdsindsats: 0-19%, 20-35%, 36-50%, 51-75%, +75%

⁴ Se fx KLAR TIL START Slutevaluering 2022 (CABI)

⁵ Der tages højde for: Ordinær beskæftigelse, fleksjob, Job med løntilskud førtidspensionister (skånejob), førtidspension, uddannelseshjælp, kontanthjælp, ressourceforløb, almen beskæftigelse, voksenlærling, forrevalidering, ledighedsydelse, revalidering, sygedagpenge og dagpenge

større refusion på fleksjob end på de øvrige offentlige ydelser. Ydelsesudbetalingerne er beregnet på baggrund af ikke-forsørgere og uden øvrige tillæg, med undtagelse af aktivitetstillæg. For uddannelseshjælp, kontanthjælp, ressourceforløb og revalidering, har vi benyttet et glidende gennemsnit af den aldersbetingede ydelsesudbetaling på baggrund af den typiske alder for en person, der afslutter et KTS-forløb. stu-kandidaterne er typisk mellem 18 og 25 år, når de færdiggør et KTS-forløb, mens LAB-gruppen typisk er 20-30 år. I første år efter KTS-forløbet er den gennemsnitlige ydelsesudbetaling beregnet på baggrund af disse aldersgrupper. I de efterfølgende år benyttes gennemsnittet af hhv. 19-26 år og 21-31 år og så fremdeles. Vi har derudover taget højde for andelen af hjemmeboende i hvert alderstrin. I beregningerne indgår derfor en stigende ydelsesudbetaling for disse grupper. Stigningen er drevet af en forhøjet ydelsesudbetaling fra 25-års alderen og en faldende andel hjemmeboende.

Flekslønstilskuddet er beregnet på baggrund af de effektive arbejdstimer som beskrevet ovenfor. Der er i den forbindelse anvendt en timeløn på 140 kr. i timen. Timelønnen er beregnet på baggrund af den gennemsnitlige mindsteløn for ufaglærte på en lang række overenskomstområder. Vi har anvendt tal fra Arbejdsgiverforeningen KA⁶. Den samme timeløn er benyttet til at beregne løn for ordinært beskæftigede og voksenlærlinge. Disse grupper er antaget at være på halv tid. Virksomhedstilskud til voksenlærlinge og skånejob er ligeledes beregnet på baggrund af det angivne antal timer og timeløn.

På baggrund af tal fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats har vi beregnet et vægtet gennemsnit af omkostninger til de forskellige ydelsesgrupper i beskæftigelsesindsatsen, sagsrelateret arbejde og administration⁷. Omkostningerne til beskæftigelsesindsatsen er korrigeret for en højere aktivitetsgrad i gruppen af unge med autisme baseret på tal fra Danmarks Statistik. Derudover er det antaget, at under et KTS-forløb tildelt gennem LAB, er omkostningerne til sagsrelateret arbejde og ydelsesomkostninger uændret, omkostninger til faglig sparring, administration og ledelse er halveret, mens udgifter til beskæftigelsesindsatsen bortfalder. Under et KTS som stu-forløb er det antaget, at udgifter i jobcenteret er uændret sammenlignet med et gennemsnitligt stu-forløb.

Prisen på et KTS-forløb er 16.900 kr. pr. måned for tilkøbsmodellen og beregnet til ca. 12.500 kr. pr. måned for den kommunale hjemtagningsmodel. For LAB-kandidaterne sammenlignes denne pris med den gennemsnitlige omkostning til den kommunale beskæftigelsesindsats. Det giver anledning til en initial meromkostning. For stu-kandidaterne i KTS vil længden af perioden i træningsvirksomheden variere, og typisk vil kandidaten have en uge med faste dage i træningsvirksomheden og en eller flere dage på uddannelsesstedet. De nyeste tal fra Epinion⁸ viser, at i perioden fra 2013 til 2016 kostede et gennemsnitligt stu-forløb 19.500 kr. om måneden. Det giver derfor anledning til en besparelse på ca. 2.600 og 7.100 pr. måned for hhv. tilkøbsmodellen og den kommunale hjemtagningsmodel i det sidste år af en KLAR TIL START kandidats stu. Epinions evaluering viser også, at der er stor forskel på kommunernes og uddannelsesstedernes omkostninger pr. elev. Vi tager derfor ikke denne besparelse direkte med i den økonomiske konsekvensvurdering af KTS som stu.

Til sidst er refusion til kommunerne medregnet som en statslig udgift. Ligesom der tages højde for statens udgifter til SU. SU er i den forbindelse beregnet som et glidende gennemsnit af SU til ungdomsuddannelse på baggrund af alder, korrigeret for andelen af hjemmeboende. Det er samme fremgangsmåde som beskrevet ovenfor.

INDTÆGTSMÆSSIGE FORUDSÆTNINGER

I dette afsnit beskrives de beregningstekniske forudsætninger for at opgøre indtægtssiden af de beskæftigelsesmæssige resultater af KLAR TIL START.

⁶ Mindstelønssatser for følgende overenskomstområder: Kontor, handel, frisør, industri, bygge og anlæg, service, hotel og restauration, det grønne område og landbruget (Arbejdsgiverforeningen KA, 2024).

⁷ Ekspertgruppe for fremtidens beskæftigelsesindsats (2024), "Bilag 5: Ekspertgruppens kortlægning af tids- og ressourceforbrug i jobcentre"

⁸ Epinion (2017), "Evaluering af særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse"

I beregningerne tages der højde for arbejdsmarkedsbidrag (AM-bidrag), bundskat, kommuneskat, forbrugsafgifter og moms, mens der korrigeres for personfradrag, beskæftigelsesfradrag og jobfradrag. Vi tager derfor ikke højde for yderligere typer af skat, afgifter og fradrag, som fx befordringsfradrag og skat af aktieindkomst. Lønninger og ydelsesudbetalinger bliver benyttet som beskrevet ovenfor, hvorfor der ikke er grund til at tage højde for topskat. Der benyttes 2024-satser fra Skatteministeriet.

Kommuneskat er beregnet på baggrund af den gennemsnitlige kommunalskat (inkl. kirkeskat) på 25,72% korrigeret for beskæftigelsesfradrag, jobfradrag og personfradrag. I den sammenhæng beregnes AM-bidrag af eventuel erhvervsindkomst. Bundskatten bliver beregnet på samme vis.

Til sidst tages der højde for ændring i provenu gennem moms og afgifter som følge af større disponibel indkomst. Det er det såkaldte tilbageløb. I beregningerne benytter vi en tilbageløbsfaktor på 23 pct.⁹. Tilbageløbsfaktoren er et udtryk for, hvor meget de offentlige indtægter, primært i form af moms og afgifter, ændrer sig, når den disponible indkomst ændrer sig. Det betyder, at når beskæftigelsesandelen er højere ift. KLAR TIL START forløb, så er den samlede disponible indkomst højere, hvorved provenuet fra moms og afgifter er højere.

4.4 Økonomiske konsekvensberegninger

I dette afsnit beskriver vi fremgangsmåden for den økonomiske konsekvensberegning. Den økonomiske betydning af KLAR TIL START beregnes efter ovenstående forudsætninger. Den økonomiske betydning beregnes separat for de 4 modeller: KLAR TIL START som stu-forløb hhv. tilkøbsmodellen og den kommunale hjemtagingsmodel, og KLAR TIL START som LAB-forløb hhv. som tilkøbsmodel og den kommunale hjemtagingsmodel. Den kommunale konsekvensberegning foretages efter de tre følgende trin.

I første trin opgøres den årlige kommunale konsekvens under selve forløbet. Som nævnt tidligere medtager vi ikke den forventede besparelse i omkostninger til stu-forløbet direkte i den økonomiske konsekvensberegning. Det antages derved, at et KTS-forløb som stu ikke giver anledning til ændringer i den økonomiske situation under selve forløbet. Det betyder, at der er antaget de samme udgifter og indtægter under forløbet for KTS som stu-kandidater og sammenligningsgruppen. For LAB-gruppen er der opgjort de gennemsnitlige udgifter og indtægter for sammenligningsgruppen i løbet af et år. For KTS kandidater i LAB-forløb er ydelsesfordeling under forløbet benyttet på baggrund af tal fra KTS' forløbsdatabase. Derudover er der taget højde for en gennemsnitlig forløbslængde på knap et år. Der tages højde for, at der ikke er nogen beskæftigelsesindsats i jobcenteret under selve forløbet, som beskrevet ovenfor, mens der også tages højde for omkostningerne til selve KTS-forløbet. Samlet set opgøres de samlede gennemsnitlige udgifter og indtægter for hhv. en KTS-kandidat og gennemsnittet af sammenligningsgruppen. Dernæst beregnes den årlige nettoudgift som følge af et KTS-forløb og for sammenligningsgruppen. Til sidst beregnes den årlige nettobesparelse som forskellen i nettoudgifterne. Omkostningerne til KTS-forløbet kombineret med ydelsesudbetalinger under forløbet, fratrukket mindre omkostninger til den kommunale beskæftigelsesindsats medfører en samlet merudgift for KTS som LAB forløb under selve forløbet.

I andet trin beregnes den årlige nettobesparelse efter forløbet. På baggrund af den ydelses- og beskæftigelsesmæssige fordeling af hhv. KTS-kandidater og sammenligningsgrupperne beregnes et vægtet gennemsnit af både udgifter og indtægter. Derved beregnes nettoudgifterne for både KTS-kandidater og sammenligningsgrupperne. Til sidst kan den årlige nettobesparelse som resultat af et KTS-forløb beregnes som forskellen i nettoudgifterne. Der tages højde for, at den gennemsnitlige ydelsesudbetaling for visse grupper er voksende med alderen som beskrevet i de tidligere afsnit. Derudover tages der højde for udviklingen i beskæftigelses- og ydelsesfordeling for både sammenligningsgruppen og KTS-kandidater. Det medfører en ændring i den årlige nettoudgift, og derved nettobesparelsen, over tid.

⁹ Finansministeriet (2019), "Dokumentationsnotat om opgørelse af nettoafgiftsfaktoren"

I *tredje og sidste trin* beregnes den akkumulerede nettobesparelse på baggrund af den årlige nettobesparelse beregnet i trin 1 og 2. For KTS som stu-forløb tages der som nævnt ikke højde for besparelsen under selve forløbet, hvorfor den akkumulerede nettobesparelse starter i nul. For LAB-forløb giver omkostningerne til KTS anledning til en merudgift under forløbet, hvorfor den akkumulerede nettobesparelse starter negativt for derefter at være voksende. I alle tre trin beregnes både den kommunale og samlede nettoudgift, hvorved der både beregnes en kommunal og samfundsmæssig betydning af KTS.

Der tages ikke højde for yderligere konsekvenser af KLAR TIL START som primært må forventes at påvirke den økonomiske situation positivt. Det kan fx være effekt på sundhedsydelser, psykiatri, politi, retsvæsen, botilbud og støttekontaktperson. Det skyldes, at det er vanskeligt at kortlægge, hvor stor sådan en effekt potentielt er, ligesom effekten kan være påvirket af mange andre forhold i den enkeltes liv.

Vi har skabt HBS Economics for at levere viden, der kan udvikle og fremtidssikre velfærdssamfundet

HBS ECONOMICS

er et af Nordens førende samfundsøkonomiske konsulenthuse. Vi rådgiver offentlige myndigheder, interesseorganisationer, private virksomheder og internationale organisationer. Ved at bygge bro mellem faglig viden, empiriske resultater og den politiske virkelighed leverer vi anvendelsesorienterede analyser, som er veldokumenterede og klart formidlet.